

Sara Filipiak, Anna Boiko

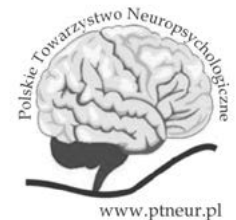
Sprawozdanie z XXII Kongresu Polskiego Towarzystwa Neuropsychologicznego (29–30.11.2019 r., Lublin, UMCS)

Katedra Psychologii Klinicznej i Neuropsychologii, Instytut Psychologii UMCS, Lublin, Polska

Adres do korespondencji: Sara Filipiak, Zakład Psychologii Klinicznej i Neuropsychologii UMCS, pl. Litewski 5, 20-080 Lublin, e-mail: s.filipiak@poczta.umcs.lublin.pl;

Anna Boiko, Zakład Psychologii Klinicznej i Neuropsychologii UMCS, pl. Litewski 5, 20-080 Lublin, e-mail: anna.boiko@wp.pl

W dniach 29–30 listopada 2019 roku na Wydziale Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej odbył się XXII Kongres Polskiego Towarzystwa Neuropsychologicznego, którego organizatorami były: Katedra Psychologii Klinicznej i Neuropsychologii Instytutu Psychologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Polskie Towarzystwo Neuropsychologiczne, Katedra i Klinika Neurologii Uniwersytetu Medycznego w Lublinie, I Klinika Psychiatrii, Psychoterapii i Wczesnej Interwencji Uniwersytetu Medycznego w Lublinie oraz Zakład Neuropsychiatrii Klinicznej Uniwersytetu Medycznego w Lublinie. Patronat honorowy nad wydarzeniem objęli wojewoda lubelski dr hab. Przemysław Czarnek, marszałek województwa lubelskiego Jarosław Stawiarski i prezydent Lublina dr Krzysztof Żuk, a patronat naukowy – rektor Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej prof. dr hab. Stanisław Michałowski oraz rektor Uniwersytetu Medycznego w Lublinie prof. dr hab. n. med. Andrzej Drop. Sponsorami i partnerami kongresu były: Polskie Towarzystwo Psychologiczne, EuroPsy, Pracownia Testów Psychologicznych Polskiego Towarzystwa Psychologicznego, Wydawnictwo PWN, Wydawnictwo UMCS, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Pracownia Testów Psychologicznych i Pedagogicznych, czasopismo „Charaktery”, Akademickie Centrum Kultury UMCS, firma Sanprobi, Polskie Radio Lublin, „Kurier Lubelski”, TV UMCS, TVP3 Lublin, Browar Perła w Lublinie i Forum Akademickie. Wydarzenie skupiło klinicystów i wybitnych specjalistów z zakresu neurologii, psychiatrii, neuropsychologii, psychologii klinicznej i neurologopedii z wielu ośrodków akademickich, klinik i oddziałów szpitalnych z całej Polski.

Otwarcia XXII Kongresu Polskiego Towarzystwa Neuropsychologicznego dokonała przewodnicząca Komitetu Naukowego dr hab. Ewa Szepietowska, prof. UMCS, kierownik Katedry Psychologii Klinicznej i Neuropsychologii w Instytucie Psychologii UMCS. Następnie głos zabrał rektor UMCS prof. dr hab. Stanisław Michałowski. W swoim wystąpieniu podkreślił zapotrzebowanie na wiedzę z zakresu neuropsychologii w profilaktyce i terapii zaburzeń. Jako kolejną głos zabrała prof. dr hab. Maria Pąchalska, założyciel i prezes (od 1992 roku) Polskiego Towarzystwa Neuropsychologicznego oraz założyciel i wiceprezes (od 1994 roku) Polskiego Towarzystwa Neurolingwistycznego. Wręczyła prestiżową nagrodę Polskiego Towarzystwa Neuropsychologicznego – Copernicus Prize 2019 prof. dr hab. Krzysztofowi Jodzio, dr hab. Jolancie Panasiuk, prof. UMCS, prof. dr hab. n. med. Konradowi Rejdakowi, dr Beacie Daniluk i dr Ewie Zawadzkiej. Z kolei dyplomy *Virtuti Medicinali* 2019 otrzymali: mgr Magdalena Bury-Kamińska, dr Sara Filipiak i mgr Krzysztof Wołoszczuk.

W wykładzie inauguracyjnym prof. Pąchalska, odwołując się do najnowszych zdobyczy neuroobrazowania pracy mózgu, opisała neuromarkery w diagnostyce medycznej i neuropsychologicznej. Profesor jest główną inicjatorką kongresów organizowanych w ramach działalności Polskiego Towarzystwa Neuropsychologicznego, które należy do Międzynarodowego Towarzystwa Neuropsychologicznego (International Neuropsychological Society, INS). Obecnie liczy ponad 300 członków, głównie specjalistów w dziedzinie neuropsychologii. Oficjalne czasopismo towarzystwa to „Acta Neuropsychologica”.

Bogaty i zróżnicowany program kongresu dotyczył rozmaitych aspektów związku neuropsychologii z medycyną, które omawiane były podczas 9 wykładów plenarnych, 6 sesji tematycznych i sesji posterowej. Tematyka wykładów plenarnych koncentrowała się na najistotniejszych zagadnieniach współczesnej neuropsychologii, takich jak neuroplastyczność mózgu, metody diagnozy zaburzeń powstałych wskutek patologii mózgu, objawy uszkodzenia OUN oraz możliwości rehabilitacji.

Prof. dr hab. n. med. Konrad Rejdak w wykładzie plenarnym zatytułowanym „Aktualne strategie terapii choroby Alzheimera – więcej pytań niż odpowiedzi” opisał trudności w terapii osób dotkniętych chorobą Alzheimera. Prof. dr hab. Bożydar Kaczmarek w wystąpieniu „Układ, bloki, moduły, system czy sieci neuronalne?” przedstawił zagadnienia związane z neuroplastycznością mózgu w biegu życia człowieka. Prof. dr hab. Elżbieta Szelań w wykładzie „Neuropsychologiczne podłoże zdrowego starzenia: jak ograć starość?” omówiła neuronalny mechanizm kontrolujący działania umysłu (tzw. matrycę neuronalną) i podkreśliła zdolność mózgu do adaptacji do procesów starzenia. Prof. dr hab. Joanna Seniów w wystąpieniu „Spoidło wielkie: organizacja funkcjonalna i kliniczne skutki uszkodzenia”

zaprezentowała, posiłkując się materiałem filmowym, neuropsychologiczne skutki uszkodzenia tej struktury. W następnym wykładzie plenarnym – „Dysfunkcje poznawcze po naczyniopochodnych uszkodzeniach mózgu” prof. dr hab. Krzysztof Jodzio opisał najważniejsze objawy deficytów poznawczych obserwowanych u pacjentów m.in. po udarach mózgu oraz scharakteryzował znaczenie rezerwy mózgowej jako czynnika chroniącego przed neuropsychologicznymi skutkami udarów. Dr hab. Małgorzata Lipowska, prof. UG w wykładzie „Zaburzenia neurorozwojowe w najnowszych klasyfikacjach: DSM-5, ICD-10 i DC:0-5 – zmiany w diagnozie dzieci” wskazała na trudności w diagnostyce zaburzeń neurorozwojowych u dzieci (dotyczące np. nakładania się objawów psychopatologicznych). Dr hab. n. med. Hanna Karakuła-Juchnowicz, prof. UML w wystąpieniu „Nasz fascynujący drugi mózg: znaczenie osi mikrobioto-jelitowo-mózgowej dla zdrowia psychicznego” podkreślała złożoność uwarunkowań mikrobioty oraz jej znaczenie dla zdrowia i dobrostanu psychicznego człowieka. Wykład plenarny prof. dr hab. Marioli Bidzan i mgr Ilony Bidzan-Blumy odnosił się, zgodnie z tytułem („Czy obecnie neuropsychologia może obejść się bez medycyny, a medycyna bez neuropsychologii?”), do ścisłych związków obu dyscyplin. Prelegentki zaakcentowały konieczność współpracy neuropsychologów i lekarzy nie tylko w dziedzinie neurologii i psychiatrii, ale również w innych obszarach medycyny, takich jak urologia czy ginekologia. Dr hab. Jolanta Panasiuk, prof. UMCS w wykładzie „Diagnoza kliniczna w perspektywie teorii interakcji” omawiała zastosowanie wiedzy z dziedziny logopedii w pracy z osobami mającymi objawy kliniczne i podkreślała rolę sprawności interakcyjnych w różnicowaniu obrazu zaburzeń rozwojowych. Wykład dr hab. Michała Harciarka, prof. UG, zatytułowany „Co selektywność zaburzeń systemu uwagi u pacjentów z przewlekłą niewydolnością nerek mówi nam o mechanizmie rozwoju dysfunkcji poznawczych u osób z chorobami somatycznymi?”, dotyczył mechanizmów neurobiologicznych kształtujących obraz zaburzeń poznawczych u pacjentów chorujących na przewlekłą niewydolność nerek. Podkreślone zostało znaczenie tych mechanizmów dla dysfunkcji poznawczych w przebiegu innych chorób somatycznych. W trakcie sesji tematycznych podejmowano problematykę neuropsychologii medycznej, neuropsychologii dziecka, neuropsychologii udarów, rehabilitacji neuropsychologicznej i neuropsychologii w psychiatrii. Podczas sesji „Neuropsychologia medyczna” dyskutowano nad obrazem klinicznym zaburzeń pamięci i uwagi w przebiegu zaburzeń używania alkoholu, zaburzeniami funkcji poznawczych w chorobach o podłożu endokrynologicznym i metabolicznym oraz badaniem zjawiska *chemobrain* w szpiczaku plazmocytowym. Wskazywano także na potrzebę promocji zdrowia psychicznego w środowisku medycznym. W sesji „Neuropsychologia dziecka” podejmowano takie zagadnienia, jak znaczenie współpracy lekarz–psycholog w procesie diagnozy dzieci ze spektrum płodowych zaburzeń alkoholowych (*fetal alcohol spectrum disorder*, FASD), zastosowania metody Wirtualnej Klasy w diagnozie klinicznej i metody Skarżyńskiego jako metody rehabilitacji dzieci z zaburzeniami przetwarzania słuchowego. Omówiono również dowody neuronaukowe dotyczące nieletnich sprawców czynów karalnych. W kolejnej sesji plenarnej – „Neuropsychologia udarów” prelegenci wskazywali na różne konsekwencje neuropsychologiczne przebytych udarów (rozpad systemu Ja, dysfagia). Analizowano też ocenę sprawności funkcji poznawczych u pacjentów we wczesnej fazie udarowej z zastosowaniem ACE-III i specyfikę długoterminowej oceny neuropsychologicznej chorych po operacji kraniotomii z wybudzeniem. Tematyka kolejnej sesji tematycznej odnosiła się, zgodnie z tytułem („Rehabilitacja neuropsychologiczna”), do działań, których celem jest redukcja objawów zaburzeń poznawczych i emocjonalnych powstałych na skutek patologii mózgu. Wystąpienia dotyczyły przeczaskowej stymulacji magnetycznej w połączeniu z treningiem uwagi wzrokowo-przestrzennej w terapii chorych z poudarowym zespołem zaniedbywania wzrokowego, stymulacji przeczaskowej prądem stałym w terapii bólu i depresji oraz rehabilitacji neuropsychologicznej niepostępujących zaburzeń poznawczych w zaleceniach opartych na dowodach naukowych. W trakcie sesji „Neuropsychologia w psychiatrii” omawiano neurofizjologiczne korelaty zakłóceń inicjacji poznawczej u chorych z pierwszym epizodem schizofrenii, związki konwersji z dysartrią oraz zagadnienia terapii osób z depresją i próbami samobójczymi. Scharakteryzowano także typologię sposobów radzenia sobie ze stresem u pacjentów ze stwierdzeniem rozszanym oraz ich powiązania z objawami niepokoju i depresji.

Ostatnia sesja tematyczna – „Varia” poświęcona była różnym aspektom związków neuropsychologii z medycyną. Prelegenci omówili takie zagadnienia, jak transfer bodźców emocjonalnych za pomocą mimiki obserwowany u osób z chorobą Alzheimera czy rola neuropsychologa w wybudzaniu pacjentów po operacjach neurochirurgicznych. Wskazano też na użyteczność aplikacji E-POP w ograniczaniu picia alkoholu przez osoby uzależnione oraz scharakteryzowano neuromarkery lęku i depresji u chorych po usunięciu oponiaka. W sesji posterowej, złożonej z 18 wystąpień, poruszano zagadnienia związane m.in. z funkcjonowaniem kognitywnym osób z zaburzeniami powstałymi wskutek patologii mózgu oraz diagnostyką i rehabilitacją neuropsychologiczną. Kongres był okazją do wymiany badawczych i praktycznych doświadczeń uczestników, a także do nieformalnych spotkań i rozmów. Następnym kongres Polskiego Towarzystwa Neuropsychologicznego odbędzie się za rok.

Ostatnia sesja tematyczna – „Varia” poświęcona była różnym aspektom związków neuropsychologii z medycyną. Prelegenci omówili takie zagadnienia, jak transfer bodźców emocjonalnych za pomocą mimiki obserwowany u osób z chorobą Alzheimera czy rola neuropsychologa w wybudzaniu pacjentów po operacjach neurochirurgicznych. Wskazano też na użyteczność aplikacji E-POP w ograniczaniu picia alkoholu przez osoby uzależnione oraz scharakteryzowano neuromarkery lęku i depresji u chorych po usunięciu oponiaka. W sesji posterowej, złożonej z 18 wystąpień, poruszano zagadnienia związane m.in. z funkcjonowaniem kognitywnym osób z zaburzeniami powstałymi wskutek patologii mózgu oraz diagnostyką i rehabilitacją neuropsychologiczną. Kongres był okazją do wymiany badawczych i praktycznych doświadczeń uczestników, a także do nieformalnych spotkań i rozmów. Następnym kongres Polskiego Towarzystwa Neuropsychologicznego odbędzie się za rok.